

Η νέα εποχή των κόμικς

Από υποκουλούρα έχει αναδειχθεί σε κυρίαρχη τάση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Τα γκράφικ νόβελ, τα «νέα» κόμικς, δεν περιορίζονται μόνο σε ιστορίες του φανταστικού, αλλά επεκτείνονται στα πεδία της λογοτεχνίας, της Ιστορίας, όπως το «1800» (φωτ.), και της εκπαίδευσης. Έλληνες εκδότες και ταλαντούχοι δημιουργοί μιλούν στην «Κ» για το πώς οι εικονογραφημένες σελίδες συνυπάρχουν με τα κλασικά έργα. **Σελ. 14**

Η χρυσή εποχή του γκράφικ νόβελ

Εκδότες και δημιουργοί μαλούν στην «Κ»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΤΣΟΥ

Ήταν υποκοιλύτρα, αλλά πλέον διανύει μια εντυπωσιακή πορεία στον συρμό. Προσφέρει δεύτερη νότι σε παλιές ιστορίες και τις αφηγείται καθλωτικά με σκί-σοα. Το γκράφικ νόβελ ήρθε για να μείνει;

Ο Λευτέρης Σταυριανός, εκδότης της Jemma Press, είναι από αυτούς που δεν ξεχνούν τις περιθωριακές καταβολές του νέου μέσου. «Στην ουσία, πρόκειται γι' αυτό που πάντα ονομάζαμε κόμικς», μας λέει. Το ίδιο υποστηρίζει και ο Θανάσης Καραμπάλιος, εκονογράφος και δημιουργός της σειράς «1800», που έχει εκδώσει με επιτυχία η Jemma και βασίζεται σε ιστορίες αρματολών και πειρατών κατά την περίοδο της προεπαναστατικής Ελλάδας. «Οτιδήποτε έχει να κάνει με Ιστορία και ελληνικά θέματα είναι δημοφιλές στο κοινό – και στην περίπτωση του «1800» έχει πραγματοποιηθεί, μάλιστα, και βαθιά ιστορική έρευνα», τονίζει ο εκδότης, ενώ συμπληρώνει ότι και η πρόσφατη «Μοναχία της αβύσσου» των Δημήτρη Βανέλλα και Νίκου Κορτή, με θέμα τον μύθο του Μεγάλου Αλεξάνδρου και της Γοργόνας, έχει πάει επίσης εξαιρετικά καλά. Στο είδος της λογογραφίας, έρχονται στον νου μας μια σειρά άλλοι τίτλοι που άρρισαν το στίγμα τους στον χώρο όπως ο «Ερωτόκριτος» (εκδ. Ικαρος, 2016), σχεδιασμένος από την επιδέξια πένα του Γιώργου Γούση.

Μιλώντας με τον εκδότη του Ικαρου, Νίκο Αργύρη, μας υπενθυμίζεται πως «τα πρώτα γκράφικ νόβελ εμφανίστηκαν στην ελληνική αγορά περί το 2006, με μεταφράσεις επιτυχημένων ξένων έργων όπως το «Persepolis» της Marjane Satrapi ή το «Maus» του Art Spiegelman». Το 2008 ήρθε από τον Ικαρο και το παγκόσμιο εκδοτικό γεγονός του «Logicomix». Το εμβληματικό έργο του Απόστολου Δοξιάδη έκανε μια βαθιά τομή, δείχνοντας πως το μέσο λειτουργεί εξαιρετικά και ως εκπαιδευτικό εργαλείο. Αυτό το επιτυχημένο πένταμ-

κόμικς και γνώστης συνεχίστηκε και στην περίπτωση του «Αριστοτέλης» (2002), επίσης του Ικαρου, σχεδιασμένο και αυτό εκτληκτικά (όπως και το «Λογισμικός») από τον Αλέκο Παπαδότο.

Το γκράφικ νόβελ λειτουργεί εξαιρετικά και ως εισαγωγή στον κόσμο της λογοτεχνίας. Οι εκδόσεις Μίνωας εξέδωσαν πρόσφατα τον «Μεγάλο Γκάτομπυ» του Φράνσις Σκοτ Φιτζέραλντ ενώ ο Πατάκης τον κλασικό «Θησαυρό της Βαγίας» της Ζωρζ Σαρλ. «Είναι το καλύτερο δώρο των νέων δημιουργών προς τους παλιούς», σημειώνει ο Γιώργος Πάτμος, υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων του Πατάκη, ενώ ο Θεόδωρος Τσώλης, εκ μέρους του Μεταίχμιου, με ενημερώνει πως η επανεκδοχή σε γκράφικ νόβελ των κλα-

«Είναι το καλύτερο δώρο των νέων δημιουργών προς τους παλιούς», σημειώνει ο Γιώργος Πάτμος για τη σχέση του κόμικς με την κλασική λογοτεχνία.

σικών έργων της Αλκίης Ζέν είχε θερμή υποδοχή από το κοινό, χωρίς ταυτόχρονα να υπονομευθεί η ζήτηση για τα πρωτότυπα βιβλία. «Αυτά τα εμβληματικά έργα της παιδικής λογοτεχνίας αφορούν εξίσου το κοινό που γνωρίζει τα πρωτότυπα και αναζητά την πολυτελή έκδοση των γκράφικ νόβελ και τους νεότερους, που τα πρωτογνωρίζουν με αυτόν τον τρόπο». Συμπληρώνει, μάλιστα, ότι το Μεταίχμιο σκοπεύει να εκδώσει δύο ή τρεις τίτλους γκράφικ νόβελ ετησίως.

Χωρίς περιορισμούς
Επιπλέον, είναι ένα μέσο πολύ ευέλικτο. Ο Solour (Αντώνης Νικολόπουλος), ένας από τους πιο σημαντικούς δημιουργούς του χώρου, σημειώνει πως η φόρμα του γκράφικ νόβελ «δεν έχει περιορισμούς ως προς το κοινό και

Επάνω αριστερά: Σελίδα από τη μεταφορά σε γκράφικ νόβελ του κλασικού βιβλίου της Ζωρζ Σαρλ «Ο Θησαυρός της Βαγίας» σε εικονογράφηση Kanellos Cob και επιμέλεια Γιώργου Γούση. **Επάνω δεξιά:** Σελίδα από το γκράφικ νόβελ «Αριστοτέλης», σε εικονογράφηση Αλέκου Παπαδότου και σενάριο Τάσου Αποστολίου. **Αριστερά:** Καρέ από τη μεταφορά σε γκράφικ νόβελ του παγκόσμιου μπεστ σέλερ «Ο κόσμος της Σοφίας» του Νορβηγού Γιούστεν Γκάρντερ.

το περιεχόμενό της» και τονίζει ότι «η μεταφορά κλασικών έργων της λογοτεχνίας ή του αρχαίου δράματος ή τίτλοι με ιστορικά θέματα αποτελούν αφορμή για τους νέους να έρθουν σε επαφή με αφηγήσεις και ιδέες που αλλιώς θα ήταν δύσκολο να γνωρίσουν, ειδικά στη σημερινή εποχή της ταχύτητας και της διαδικτυακής επικοινωνίας. Επιπλέον, είναι μια φόρμα που μπορεί να μετατραπεί εύκολα σε σε ιδανικό μέσο για να επικοινωνήσουν οι γονείς με τα παιδιά τους».

Μιλώντας με τον Φιλήμονα Πατσάκη, υπεύθυνο εκδοτικού σχεδιασμού της Διόπτρας, μαθαίνουμε για τον φιλόδοξο στόχο τους να μεταφέρουν το έργο του Νίκου Καζαντζάκη σε μια σειρά κόμικς. «Ο κόσμος του Καζαντζάκη δεν αγαπιόταν σταθερά, γι' αυτό και επανεφευρίσκει δι-

αρκώς», λέει εμφατικά. «Θα ξεκινήσουμε με το «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζοζιμά» από τον Solour και τον «Καπετάν Μιχάλη» από τον Pan-Pan με τη βοήθεια του Γιώργου Γούση. Αμφότερα, θα κυκλοφορήσουν μέσα στο 2023», μας ενημερώνει.

Νοσταλγία και διασκευές

Συγγενικούς συλλογισμούς κάνει και ο Θεόδωρος Πρασιδής, συγγραφέας-σεναριογράφος που κάνει καριέρα και στο εξωτερικό: «Μια συζήτηση που έχει προκύψει είναι κατά πόσον η ζήτηση των ελληνικών γκράφικ νόβελ καθορίζεται από τη νοσταλγία για τα μεγάλα έργα, μιας και μεγάλο μέρος της παραγωγής είναι διασκευές γνωστών λογοτεχνικών βιβλίων. Αυτό από τη μία μπορεί να δείχνει μια εμμονή στο «ένδοξο παρελθόν» (που ούτως ή άλλως την

έχουμε οι Έλληνες), από την άλλη, είναι ενδιαφέρουσα η συμπλοκή των νέων δημιουργών με αυτά τα κείμενα και η μετάφρασή τους στην οπτική γλώσσα των κόμικς. Ανήκοντας ο ίδιος σε αυτήν τη νέα «στρατιά» Ελλήνων δημιουργών του χώρου που εντυπωσιάζει με τα ταλέντα της, υπογραμμίζει πως «η αύθηση της εγκρίσιμης παραγωγής των γκράφικ νόβελ δεν θα συνέβαινε χωρίς την παρουσία μιας δυναμικής ομάδας καλλιτεχνών που ασχολούνται με τη φόρμα με άρτια αφηγηματικά και εικαστικά αποτελέσματα».

Συζητώντας με τον Λεωκράτη Ανεμοδόρα, εκδότη του ιστορικού οίκου «Μικρός Ηρώς», ακούμε έναν ακόμη νέο άνθρωπο που συνεισφέρει στην άνθηση του χώρου. Μας μιλάει για τη νεοεπισταθείσα «Ακαδημία Ελληνικών Κόμικς», ένα φορέα που «προσπαθεί

να βοηθήσει τον χώρο να αποκτήσει εξωστρέφεια». Στον κατάλογο των πρόσφατων εκδόσεών του βλέπουμε ένα ακόμη έργο του σκίτσογράφου Θανάση Καραμπάλιου, σε σενάριο Γιώργου Βλάχου. Πρόκειται για μια διασκευή του κλασικού έργου του Ιουλίου Βερν «Το Αγαίο στις φλόγες», που διαδραματίζεται την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης.

Ο Βερν μέσα από τα πενάκια του Καραμπάλιου, ο Καζαντζάκης μέσα από τα μελάνια του Solour και του Pan Pan, ο «Θησαυρός της Βαγίας» μέσα στα καρέ του Kanellos Cob, ο θαυμαστός νέος κόσμος του ελληνικού γκράφικ νόβελ είναι εδώ. Η συνέχεια έπεται συναρπαστικά, όπως συναρπαστικός ήταν πάντα και ο ο κόσμος των κόμικς. Ένας κόσμος που, όπως φαίνεται, έχει περισσότερο για να παραμείνει για πάντα στη σκιά.